

NAD JEZIORO GARBAŚ - PRZYGRANICZNYMI ŚCIEŻKAMI DO BOBROWYCH ŻEREMI

20.05.2016, 👤 Józef Kunicki

Trasa oznaczona kolorami - fioletowym i czerwonym

Przebieg: Olecko- Sedranki- Pieńki- Babki Oleckie- Dąbrowskie - Małe Borawskie- Plewki- J.Garbaś - Jaworek- Plewki- Białskie Pola - Biała Olecka- Lenarty - Babki Oleckie- Pieńki - Sedranki - Olecko.

Charakterystyka: Długość - 43 km, do Jaworka - 22 km, skrótem z Plewek do Białskich Pól - 34 km (znaki czarne).

Kilometrowy opis trasy.

0,0 km - trasę rozpoczynamy przy kamiennym mostku nad Legą przy jej wypływie z jeziora, poruszamy się zgodnie ze znakami fioletowymi. Za mostkiem skręcamy w lewo, w stronę jeziora i jedziemy nadjeziorną "Wiewiórczą Ścieżką". Po prawej Jezioro Oleckie Wielkie - jest najgłębszym jeziorem Ziemi Oleckiej - 45,2 m głębokości. Przez jezioro przepływa Lega, aby potem przeciąć całe miasto i popłynąć do Bagien Biebrzańskich poprzez Jeziora Selmęt i Rajgrodzkie. Mijamy po lewej drewniany

hangar Oleckiego Klubu Wodnego. Za hangarem Chata Mazurska. W okresie międzywojennym nazywała się „Dom Jahna” (tu gromadziła się młodzież ze związku sportowego). Dalej hotel „Skarpa” z restauracją. Nieopodal – LEGA - hala widowiskowo-sportowa z pływalnią. Jadąc na wprost mijamy plażę miejską z mołem i charakterystyczną wieżą do skoków. Plaża strzeżona - szatnie, sprzęt pływający, boisko do siatkówki plażowej, bar. Za plażą miejską strzeżona dzika plaża. Trasa poprowadzi nas

przez nadbrzeżny las. Tajemnicze tunele widoczne na trasie to przepusty pod olbrzymim nasypem zbudowanej w 1911 r. Oleckiej Kolejki Wąskotorowej. Skręcamy w lewo, u stóp zalesionej Sedraneckiej Góry. Tu można obejrzeć betonowe przyczółki wiaduktu, konstrukcji typowej dla tej linii. Szerokość toru wynosiła 1000 mm. Był to najszerszy rozstaw torów stosowanych w kolejnictwie wąskotorowym Prus Wschodnich, gwarantujący maksymalny komfort podróżowania.

2,8 km – północny kraniec Jeziora Oleckie Wielkie, wyjeżdżamy na szosę Olecko- Suwałki i zachowując należytą ostrożność poruszamy się w kierunku Suwałk (300 m). Jedziemy trasą dydaktyczną, tzw. Wiewiórczą Ścieżką, obok mijamy zajazd i karczmę przy której znajduje się camping i plaża.

3,8 km – skręcamy w lewo na nasyp byłej Oleckiej Kolejki Wąskotorowej. Jedziemy w kierunku Sedranek, które zamieszkiwała rodzina von Lenskich. Nad Legą znajduje się ich cmentarz rodowy (widoczna z nasypu po lewej kępa drzew).

4,1 km – skrzyżowanie z drogą w Sedrankach. Jedziemy dalej torowiskiem - na wprost. Po lewej widzimy meandry Legi.

Na chwilę (4,7 km) zjeżdżamy z torowiska aby po 300 m na nie powrócić i kontynuować jazdę.

6,1 km – skrzyżowanie z drogą w Pieńkach, jedziemy w lewo. Nieopodal znajduje się grodzisko podpisane na mapach - „Szwedzkie Szańce”. Przypuszczalnie wchodziło w skład dawnej ziemi jaćwieskiej Meruniska. Założenie obronne jest obwałowane, majdan nieznacznie wklęsły o wymiarach 45 x 40 m. Wysokość wzgórza wynosi około 20 m. Grodzisko pełniło funkcje obronne oraz mieszkalne i gospodarcze. Na południe od wsi poza „Szwedzkim Szańcem” istnieją jeszcze 3 wzgórza o regularnych

kształtach, płaskim plateau i stromych zboczach, z których każde mogło w przeszłości pełnić funkcje

refugialne.

7,2 km – dojeżdżamy do asfaltowej szosy w Babkach Oleckich i skręcamy w prawo. Babki Oleckie – wieś rozłożona w dolinie Legi płynącej w tym miejscu wspaniałymi meandrami.

7,8 km – koniec Babek Oleckich. W prawo odchodzi szosa do Plewek- jest to początek części czerwonej naszego szlaku. Skręcamy w prawo. 9,4 km – skrzyżowanie szosy z nasypem „wąskotorówki” przed wsią Dąbrowskie, jedziemy na wprost asfaltem.

10,0 km – rozjazd w Dąbrowskich. Wieś początkowo nosiła podwójną nazwę: Dąbrowskie oraz Milewskie. Druga nazwa wywodziła się od nazwiska założyciela Stanisława Milewskiego (burmistrz Olecka). Jedziemy w lewo (dalej asfaltem). Mijamy (10,9 km) odchodzącą w lewo drogę polną. PKS.

11,8 km – zjeżdżamy z asfaltu w prawo i jedziemy bardzo dobrej jakości drogą gruntową w kierunku Borawskich Małych.

13,3 km – w prawo odchodzi droga do Borawskich. Wieś czynszowa założona w 1550 roku przez Piotra Borawskiego oraz jego synów: Jakuba, Jordana i Sobiecha. We wsi znajdowała się komora celna z przejściem granicznym do Polski. Władze hitlerowskie w 1938 roku zmieniły nazwę historyczną Borawskien (częściowo zniemczoną) na Deutscheck. Po lewej stronie dawna granica polsko i niemiecka (Prusy Wschodnie). Dalej widoczne zabudowania oraz kościół we wsi Bakałarzewo, nad rzeką Rospudą. Jedziemy na wprost.

14,6 km – przy samotnych zabudowaniach skręcamy w lewo i jedziemy w kierunku Plewek.

16,4 km – droga asfaltowa Borawskie - Plewki, przekraczamy ją na wprost i wjeżdżamy w polną drogę przy transformatorze, jedziemy w kierunku widocznego lasu.

Na 17,3 km drogi przekraczamy dawną granicę między Polską i Niemcami.

UWAGA SKRÓT ! Na drodze asfaltowej skręcamy w lewo i jedziemy przez wieś. Po dojechaniu do szosy Babki Oleckie - Mieruniszki (przy pomniku pamięci ofiar I wojny światowej) skręcamy w prawo i dojeżdżamy do pierwszej po lewej drogi gruntowej. Jesteśmy na 24,4 km opisu trasy. Skręcamy w lewo. Długość skrótu - ok. 1,3 km.

18,5 km – jesteśmy nad Jeziorem Garbaś przy wiacie z kominkiem. Jedziemy w lewo wzdłuż brzegu jeziora.

20,0 km – jesteśmy przy stacji harcerskiej Hufca Suwałki, tuż za nim przekraczamy strugę Jaworkę - miejsce uroczne. Jedziemy główną drogą na wprost.

21,1 km – rozwidlenie dróg, jedziemy w lewo do Jaworka. Na polach położonych na północ 22 października 1656 r. rozegrała się bitwa w czasie potopu szwedzkiego między wojskami polskimi a siłami szwedzko-brandenburskimi - nazywana "Bitwą pod Filipowem". Po obu stronach zmierzyło się niemal 11 000 żołnierzy. Porażka sił polskich pod dowództwem hetmana Wincentego Gosiewskiego była dotkliwa, jednak dzięki temu, że Gosiewski w porę wycofał się z walki, straty były niewielkie. Utracono część taborów oraz cennego jeńca - wziętego pod Prostkami i trzymanego pod strażą w Filipowie Bogusława Radziwiłła. Po bitwie pokonany Gosiewski zawarł wkrótce rozejm z elektorem i wycofał się z Prus Książęcych, natomiast Stenbock pomaszerował nad Wisłę.

Prawa odnoga prowadzi do Filipowa - stąd droga prowadzi w kierunku Stańczyk, Puszczy Boreckiej i Suwalskiego Parku Krajobrazowego.

22,4 km – Jaworek - ruiny młyna wodnego. Jedziemy na wprost pod górę, na szczycie punkt widokowy.

23,2 km – szosa asfaltowa Plewki – Mieruniszki, skręcamy w lewo do Plewek.

24,4 km – Plewki, przed wjazdem do wsi skręcamy w prawo, w polną drogę i jedziemy w kierunku widocznego lasu. Ze względu na trudność tego odcinka sugerujemy spacer przez las kierując się znakami czerwonymi. 100 m dalej znajduje się pomnik pamięci ofiar I wojny światowej. Po II wojnie światowej na pomniku zmieniono tablice. Za ostatnim domostwem (na zachód) bagna, które jeszcze przed I wojną światową były jeziorem. PKS.

28,2 km – droga asfaltowa na skraju Bialskich Pól, skręcamy w lewo. PKS.

30,1 km – początek miejscowości Lenarty, skręcamy w prawo na zwirową drogę prowadzącą do Białej Oleckiej.

31,1 km – dojechaliśmy do nasypu wąskotorówki. W tym miejscu kończy się szlak czerwony, skręcamy w lewo na nasyp i kontynuujemy jazdę zgodnie z oznaczeniami szlaku fioletowego. Z nasypu widok na Jezioro Białe (obecnie stawy), przez które przepływa Lega, i kościół w Judzikach. Jezioro Białe to dawne stawy w dolinie Legi, miejsca lęgowe ptactwa wodnego. Można obserwować polujące tu błotniaki stawowe, widuje się też orliki krzykliwe wpisane do Czerwonej Księgi jako gatunek zagrożony. Jadąc na

wprost około 1 km, znajdziemy się przed pałacem w Białej Oleckiej (12,9 km).

32,3 km – droga asfaltowa, po lewej sklep, skręcamy w prawo i jedziemy przez most na Ledze w kierunku Babek Oleckich (za mostem w lewo). Lenarty – majątek rycerski z XVI wieku. W XVII i w XVIII

wieku majątek był w posiadaniu polskiej szlachty; byli to: Kraińscy, Więckowscy, Ciesielscy. Dwór wzniesiono w Lenartach, a majątek Kujawa stał się folwarkiem. W końcu XIX i w XX wieku należał do rodziny Wachsmann. Pałac wzniesiono w pierwszej połowie XIX w. W 1907 roku majątek był jednym z największych w powiecie oleckim. Obejmował 695 hektarów, w tym ponad 87 hektarów lasu. Należały do niego także mleczarnia i gorzelnia. Aleja drzew prowadzi do dawnego cmentarza, po którym pozostało tylko kilka okazałych drzew, widocznych z nasypu wąskotorówki. Ostatnim przedwojennym właścicielem Lenart był Theodor Tolsdorff, późniejszy hitlerowski generał Wehrmachtu. PKS.

35,4 km – z lewej dochodzi droga z Dąbrowskich. Przejechaliśmy odcinek, który zamknął się pętlą. Przez Babki Oleckie, Pieńki i Sedranki jedziemy znaną nam drogą do Olecka - zgodnie ze znakami fioletowymi.

43,2 km – kamienny mostek na Ledze